

Jean-Claude Mourlevat

OOKEANI KUTSE

Tõlkinud Indrek Koff

Draakon & Kuu

L'enfant Océan
© 1999 by Éditions Pocket Jeunesse, division of Univers Poche,
Paris – France

Cet ouvrage a bénéficié du soutien des Programmes d'aide à la
publication de l'Institut français.

Raamatu väljaandmist on toetanud Prantsuse Instituut ja
Eesti Kultuurkapital.

Tõlge © 2013 Indrek Koff, Draakon & Kuu
Kõik õigused kaitstud. Seda raamatut ei tohi ilma kirjastaja loata
paljundada osaliselt ega tervikuna, samuti ei tohi seda talletada info-
süsteemides ega edastada elektroonilisel või mehaanilisel teel,
lindistuste või fotokoopiate kujul.

Toimetanud Rein Pöder
Kujundanud Blue Shoe/Leelo Märjamaa

Trükkinud Printon
Esimene trükk

ISBN 978-9949-9382-5-4

Draakon & Kuu
Viru 16, pk 1a, 10140 Tallinn
www.draakonkuu.com
www.draakonkuu.blogspot.com

ESIMENE OSA

“Kõige noorem oli väga vagane
ega rääkinud sõnagi.”

Charles Perrault “Pöialpoiss”

I
RÄÄGIB SOTSIAALTÖÖTAJA
NATHALIE JOSSE (32)

Olen üks neist, kes on Yann Doutrélaud elusana näinud. Või noh, ma arvan, et olen. Ta oli minu kõrval autos. Ütlen meelega “oli”, mitte “istus”. Tema hirmus lühikesed jalad olid istmel sirgu, kanged kui kepid, ja sirutusid ettepoole, kindalaeka suunas. Turvavöö tolknes lõdvalt tema rinna ümber. Ma oleksin võinud ta taha, turvatooli istuma panna, aga ma ei julgenud. Ta oli nagu suur nukk. See juhtus eelmise aasta novembris. Mäletate seda nädalat, kui kuu alguse poole terve nädal otsa muudkui vihma sadas? Tõeline koerailm. Vihma kallas nagu oavarrest ja mina viisin ta tol hommikul koju tagasi. Rohkem ma teda näinud ei ole.

Mu kojamehed lükkavad vett umbes sama hästi

nagu trummipulgad ja ma sõitsin kohalikul maanteel kolmekümnega, mitte kiiremini. Kui ma oleksin teadnud, et see on viimane kord, oleksin teda põhjalikumalt vaadanud. Liiga hilja.

Mul on see pilt ikka veel silme ees, kuidas ta seal istmepõhjas istub ja mudib oma käsi, oma väikesi naljakaid, punaseid ja pontsakaid käsi, oma beebikäsi. Kes küll julgeks lapse niimoodi riidesse panna, kui just ei taha teda alandada? Ta nägi oma keskelt kinninööbitud ülikonnavesti ja hallide pükstega välja, nagu oleks ta pärit mingist teisest ajastust. Nagu pööningult leitud riided. Iga kord kui ma sellele tagasi mõtlen, hakkab mul kurgus nõõrima.

Ma polnud kunagi varem sellist mehikest näinud. Kui pikk ta olla võis? Kaheksakümmend sentimeetrit? Üheksakümmend? Igatahes andis ta heal juhul kaheaastase lapse mõõdu välja. Ainult et tegelikult oli ta kümneaastane. Yann oli miniatuurne.

“Pisikene”, “nunnukene”, “kallikene”, “tibukenen” – nii oleks tahtnud talle öelda, aga seda ei lubanud jälle täiskasvanulik näoilme tema silmade ja

suu ümber, tema tõsidus. Mingeid kehalisi moonutusi tema juures silma ei paistnud, nagu kääbuste puhul enamasti kipub olema. Tema puhul oli kõik harmooniline, ainult et see kõik oli . . . väike.

Ühesõnaga, vihma muudkui kallas. Tohutud tuuleiilid. Olin räpakalt lahti volditud kaardi põlvede peale pannud. See ei saanud enam kuigi kaugel olla. Vahest mõnisada meetrit. Olin ilmselt teetsast mööda sõitnud, küllap ma lihtsalt ei märganud. Sellise vihmavalingu all oli kõik võimalik. Pöörasin otsa ümber ja keskendusin. See oli seda ärritavam, et Yann ju tundis teed suurepäraselt. Ainult et ta ei tahtnud aidata. Ma olin tema käest ju alguses küsinud:

“Kas see on kuskil siin? Paremal või vasakul? Näita siis vähemalt, kui sa rääkida ei taha . . . Näita näpuga . . .”

Sama hästi oleksin võinud oma vihmavarjult abi paluda.

Ma teadsin oma pisikese kaassõitja kohta veel üsna vähe. Et ta on kümneaastane, et tema nimi on Yann ja et ta on tumm. Ta oli hommikul oma kuuendasse

klassi sisse astunud, kuidagi äraolev ja ilma koolikotita. Eks ta vendade käest ju küsiti ka, aga ega nemadki suuremad lobisejad ei olnud. Lõpuks oli üks vendadest hea kümne sentimeetri pikkuse tati-riiba ninna tagasi tõmmanud ja öelnud:

“Vanamees uputas ära.”

Tõlge: isa oli visanud koolikoti kaevu või tiiki, igatahes kuhugi sellisesse kohta, kus oli vett.

Ma olin oma pöörases ametis igasuguseid veidrusi näinud, aga see oli midagi uut. Piilusin salamisi pois- si: haigutava tallaga viletsad kingad, viledaks kulunud püksid, pruun pusa, mille käiseotsad pintsaku lühikeseks jäänud varrukate seest välja tükkisid. Mul hakkas kurgus pitsitama. Tahtsin talle põlvele patsutada ja öelda: “Pole hullu, kõik saab korda . . .”, kui äkki ilmus paremal pool nähtavale tee ja pooleldi pöösa varju jääv pisike silt: Perrault.

Jätsin auto õueserva seisma ja ootasin enne väljumist natuke. Vihm trummeldas täie hooga vastu auto- katust.

“Kas on õige koht?”

Pilku tõstmata noogutas poiss vaevumärgatavalt. Oli küll õige koht.

Talu oli räpane ja inetu. Keset õue oli kuhjatud tohutu vanarauahunnik. Selle seest kasvas välja nõgeseid. Aukliku katusega kuuri uksel haukus suur kõhn koer.

Doutreleau peret tunti koolis hästi. Isal oli talu. Yann oli seitsmes laps. Kõik teised olid kaksikud. See asi käis neil paarikaupa. Kõige vanemad olid neljateistkümneseid, järgmised kolmeteist ja nooremad üksteist. Nii et enam-vähem igal aastal olid kuenda klassi õpetajad pidanud vastu võtma uue aastakäigu Doutreleau poisse. Või Doutrelausid, seda nime oleks tahtnud pigem mitmuses kasutada. Kõik olid oma vanuse kohta pikad, aga kõhnad, ilmselt vähe süüa saanud. Ja kooliskäimine ei meeldinud ühelegi.

Yann tuli üksi viimasena. Just nagu punkt, mille koht on lause lõpus.

Koer lõugas kuuri all aina kõvemini. Pisut kaugemal

läks uks lahti ja lävele ilmus naisterahvas. Tal oli ees plekiline põll ja käe otsas praepann.

“Kas see on sinu ema?”

Vaikus. Astusin autost välja, tegin vihmavarju lahti ja lasin ka Yanni välja. Lontsisime kahekesi üle lirtsuva õue liikumatult seisva silueti suunas. Pori oli pahkluni.

“Tere, minu nimi on Nathalie Josse, ma olen sotsiaaltöötaja. Ma tahaksin . . .”

Koer oli minu selja taha hiilinud ja varitses ilmselt sobivat hetke, et mulle kallale karata ja mu säärest tükk välja hammustada. Haarasin instinktiivselt minu kõrval, pea maas, käival poisil käest kinni ja võpatasin – see pisike käsi oli kare nagu mõnel puuraiduril või ehitajal.

Lävel seisev naine ei mõelnudki koera maha rahustada ega meile vastu tulla. Ta ei tundunud ka üllatunud olevat, et poeg sellisel kellaajal ja sellises seltskonnas koju tuleb. Ei. Ta vaatas meid tühja kalapilguga ja ootas, mis edasi saab.

“Kas teie olete proua Doutreleau? Minu nimi on Nathalie . . .”

“Mis ta tegi?”

Toon oli järsk, ähvardav.

“Ta ei teinud midagi. Ma tahtsin lihtsalt . . .”

Pann vihises läbi õhu, riivas mu õlga ja tabas otse lagipähe koera, kes haledalt niutsudes maja taha peitu jooksis.

“Mis te tahate siis?”

“Noh, ma tõin Yanni sellepärast ise ära, et ta tuli täna hommikul ilma kotita kooli ja nägi kuidagi närb välja. Kas ma saaksin teiega sellest rääkida?”

“Isaga tuleb vaadata seda asja.”

Vihmavarjust hoolimata kallas vihma meile mõlemale kaela, vesi valgus mööda mu nägu alla, pani õlad külmetama. Ma ei jätnud jonni, mispeale naine kordas:

“Isaga tuleb vaadata seda asja.”

Sellest, kuidas ta seal millimeetritki liikumata seisis ning ukseava tervenisti enda alla võttis, eriti aga tema kalgist pilgust sain ma aru, et sisse ta mind küll ei lase. Kolmanda “isaga tuleb vaadata seda asja” peale loobusin üritamast.

“Ja millal ma temaga võiksin kokku saada?”

“Homme.”

“Hommikul?”

Selle asemel et mulle vastata, pöördus ta esimest korda poisi poole:

“Sina mine tuppa!”

Poiss lasi mu käest lahti ning lipsas ema ja ukse vahele jäävast praost sisse. Aga enne silmist kadumist tegi ta midagi imelikku, mis tundus mulle lausa võimatu. Ta ei keeranud ümber, vaid pööras ainult pea minu poole, jäi liikumatult paigale ja vaatas mind üle õla. See ei kestnud kauem kui kolm sekundit. Aga see pilt jäi mulle meelde, täpsemalt ja selgemalt kui ükskõik milline foto. Sestsaadik seisab mul ikka ja jälle silme ees too nägu, mis on lõpuks ometi minu poole suunatud, need silmad, mis vaatavad mulle ainiti otsa. Mul tekkis rahutukstegev tunne, otsekui suudaksin seda pilku lugeda niisama selgesti nagu juttu. Ja ometi ei öelnud ta midagi ega liigutanud. Kõigepealt lugesin sellest välja etteheidet:

Palju õnne, toreda asjaga saite hakkama küll!

Hetke pärast aga nägin selles tänu:

Te olite minu vastu lahke, ja ega te ju ei saanudki teada.

Üritan endale selgeks teha, et see oli kõik, aga tean väga hästi, et see on vale ja et tema silmad ütlesid midagi muud. Kisendasid midagi muud. Need kisendasid: *APPI!*

Ma ei saanud sellest aru või ei tahtnud sellest aru saada. Mõtlesin, et küll me hiljem vaatame, et see on selline asi, mida saab homse päeva peale edasi lükata. Aga homset päeva ei tulnudki.

II

RÄÄGIB YANNI EMA MARTHE DOUTRELEAU (40)

Ei tea, mis see pariisitar mõtles omast arust? Et ma kutsun ta suurde tuppa teed jooma või? Et hakkame koos küpsiseid krõbistama või? Tuleb ette hoiatamata teiste inimeste koju, hõõritab oma tagumikku ja arwab, et ta võib meid siin õpetama hakata! Va lolakas Corniaud oleks võind tal vähemalt sääre küljest tüki ära hammustada, aga see va rakats ainult haukus. Lõpuks panin talle panniga vastu molu, et ta vait jääks. Äärepealt oleks tüdrukule ka pihta pand, napilt läks mööda, kahju päris. “Nägi kuidagi närb välja,” vaat mis see ninatark ütles. “Nägi närb välja!” Vaene, vaene väike! Ta näeb juba kümme aastat “kuidagi närb välja”. Ta teeb seda selleks, et teiste närvidele käia, et meie elu võimatuks teha. Mis

pagana pärast nad teda nii hirmsasti haletsevad kõik? Sellepärast et ta kääbus on või? Kui ta samamoodi käituks nagu teised, siis me oleks temaga samamoodi nagu teistega, mis siis, et ta kääbus on. Aga tema kohe peab sellise näoga jõllitama, et “ma tean kõike, a ma ei ütle midagi”. Keel on tal suus ju! Mina sünnitasin ta nii, et kõik osad olid küljes, täpselt nagu kõik ta vennadki. Mispärast ta siis kõikse aeg vait tahab olla nii kangesti? Ah? Misasja me talle teinud oleme? Mina tõin ta ilmale täpselt samamoodi nagu teised. Kas mina olen süüdi, et ta üksinda tuli? Ja pisike, nii et pole ollagi? Pärast vendi, kes tulid kõik kahekaupa ja kaalusid hea neli kilo tükk, ma tema sündimist ei tundnudki. Täitsa nagu muna oleks munenud, ausõna!

Aga noh, me jätsime ta ikka alles. Teinekord võib vaja minna, kes teab mistarvis, mõtlesime, et mõnikord äkki läheb just siukest väikest vaja. See mahub igalt poolt läbi, kust teised ei mahu. Saab pisikesi asju sorteerida ja. Kust meie teadsime? Loodus tõmbas meil korra naha üle kõrvade, äkki

teinekord teeb kuhjaga tasa? Eks me siis ootasime. Ega ta ju süüa palju ei küsinud.

Petta saime, kohe korralikult saime. Kujutage ette, härra tahab teadjameheks hakata. Ei, ma saan aru ka – konti see ei murra ja käed ka rakku ei lähe nii hirmsasti. Viieaastaselt juba võttis pähe selle mõtte, kui me ta toetuste pärast kooli panime. Vennad tal käisid juba seal, aga ega nemad õppida ei taht. A talle meeldis, kangesti kohe. Ja ega ta seda vaka all ka ei hoidnud. Ju ta tahtis meile näidata, et meie oleme need lollid. Liiga kaua kannatasime välja seda tema tsirkust – muudkui nina vihikus, keeleots suust väljas, teeb oma ilukirja ja muid tükke. Kuni selle päevani, kui ta vanale Doutreleaule vastas. Heinaaeg oli. Ta oli seitse või kaheksa siis, mina ei tea, ega ma arvet ei pea nii täpselt. No igatahes oli ta täpselt sama pikk kui aasta aega enne seda, see on küll kindel mis kindel. Teinekord ma mõtlen isegi, et ega ta äkki lühemaks ei jää. Tuleks üle mõõta, saaks teada, aga meil on muud ka teha, kujutage ette. Ühesõnaga, heinaaeg oli ja teda oli appi vaja, riisuma.

Seda pold ju palju tahta? A tema, näed, ei liigutand oma taguotsa ka mitte ja näitas oma vihikut, et “mina ei tule kuhugi, mul on õppida vaja”. Härral oli parematki teha, eks ole!

Doutreleau see muidugi ei meeldind. Temal läks kohe hari punaseks. Virutas poisile vasta nina. Verd tuli kõik ja. Doutreleau on liiga raske käega, ma olen talle sada korda ütelnud. Ükskord lööb mõne päris maha ja kesse siis politseiga seletab? Tema igal juhul mitte, tema läheb kuskile redutama, täpselt nagu siis, kui see tüdruk siin käis. Jutumees see minu Doutreleau ei ole jah, nii kui keegi võõras tuleb, nii ta kohe jalga laseb ja mina pean siis üksinda pere-naist mängima. Minul on täpne käsi. Mitte raske, vaid täpne. Käib kiiresti ja mõjub ka. Minu arust sellest täitsa aitab. Ega siis oimetuks pole vaja lüüa. Aga igatahes pärast seda va Yann enam takka üles ei löönd, sitsis korralikult. Kui midagi teha kästi, kohe tegi ära, ja rohkem ka veel. Ainult et ta hakkas meid siukse näoga vaatama, mis mulle üldse ei meeldi. Löö või silmad maha tema ees, igavene uss. Kui

tahad, et ta järele jätab, siis pead ähvardama kohe. Oma vanematega niimoodi! Kelleks ta peab ennast?

Noh, sinnamaani oli veel enam-vähem. Aga nüüd ta läks ju põhikooli juba. Ja muudkui toob sealt kiitusi kaasa! Mismoodi nad teavad, et ta nii-öelda intelligentne on, kui tal suu kõikse aeg lukus seisab? Pealuu tegid tal lahti või? No ja tema muidugi arvab, et ta on ei tea mis tähtis mees, ajab omal rinna kummi ja vaatab meile ülalt alla, ise siukene kämbu, et anna aga olla!

Seda tüdrukut ma juba ootasin. Ma teadsin, et keegi sajab ikka sisse, tema või mõni teine. Ega see asi, et Doutreleau poisi koolikoti ära uputas, ei saandki teistmoodi lõppeda. Doutreleau läheb liiale ka, aga temast tuleb aru saada. Neli korda oli poissi supile kutsutud juba. Aga tema istus ikka akna all, ninapidi raamatus, ei teind väljagi. No ja siis kargas Doutreleau äkki püsti. Seekord ta ei löönd ega midagi, tõusis püsti, rahulikult, nagu hakkaks peldikusse minema, siis võttis vihiku, raamatu ja kogu selle kupatuse, pistis kõik koolikotti, ise marurahulik, ei

sõimand ega midagi, siis läks välja, me nägime, et ta läheb kaevu poole ja siis kuulsime *plumps!* ja kogu lugu. Tuli tagasi ja sõi oma supi lõpuni. Poiss ei iit-satand ka. Ei hakand vastu ega midagi. Vaatas veel korra lauda, kus enne oli raamat olnd, aga polnd midagi enam, ja siis ta läks otse voodisse, nagu poleks mitte midagi juhtund.

Ma küsisin veel korra, kas ta saia ei taha, sest suppi ta polnud ju saandki. Ei, olgu mis on, aga ema jääb ikka emaks. Aga tema läks must mööda, ei vaadanud mu poole ka, nagu ma oleks Corniaud, kes ta peale haugub. Ole siis veel hea teise vastu! Sain oma karistuse kätte selle eest.

III

RÄÄGIB YANNI ISA LOUIS DOUTRELEAU (41)

Marthe on mul selline, et kuni meil kas või üksainuke kõva saiatükk alles on, mida saab vees leotada, siis tema nimetab seda supiks. Ja kui mitte midagi enam ei ole, siis ta läheb mööda kontoreid kerjama ja südameid haledaks tegema. Ja kui ta sealt kontoritest ka enam mitte midagi ei saa, siis ta läheb seisab pärast jumalateenistust kirikuukse ette ja ajab käe õieli. Ei au ega häbi. Pea laseb ainult longu, et ei peaks inimestele silma vaatama. Sellised need naised on. Nagu loomad. Nad on kõigeks valmis, kui lapsed näljas on. Kasvatavad endale kihvad suhu nagu huntidel ja kannatavad kõik välja.

Mina küll selline ei ole.

Enne kärvan maha. Ma ei lähe ialgi kellegi käest

midagi paluma, mitte iialgi. Ja minu poisid ka ei palu
mitte iialgi mitte kui midagi . . .

IV
RÄÄGIB YANNI VEND FABIEN
DOUTRELEAU (14)

Keset ööd ma tundsin, et minu kõrval keegi liigutab. See oli Yann, ta ajas ennast voodist välja ja voodi nagises. Pissilemineku pärast ta seda ei teinud, sest öösiti me pissil käia ei tohi. Enne magamaminekut käime kõik koos ära, võtame rivvi ja kui isa ei vaata, siis võistleme, kes kaugemale laseb. Talvel on lihtne mõõta ka, jäljed on lume peal näha. Meie arust on see päris naljakas. Siis lähme üles tупpa ja enne järgmist hommikut mingit pissimist enam ei ole.

Ühesõnaga, Yann tõusis üles. Mina küsisin, kus ta läheb, ja tema ütles, et vanemad kaklevad all, et ta läheb korra kuulab ja tuleb kohe tagasi. Või noh, ta andis mõista. Sest tema on meil ju märkide peale kõva käsi. Uskumatu. Ta ei ütle ühte sõna ka. Ta

räägib näo ja kätega, aga see on selgem kui ükskõik missugused seletused. Ja see käib tal ülehelikiirusel. Kui keegi proovib teda järele teha, siis see võtab kohutavalt kaua aega ja aru ikka keegi midagi ei saa. Aga kui tema ise teeb, siis käib see kähku ja kõik on selge nagu allikavesi. Ta ei liiguta peaaegu üldse, nägu ainult natuke liigub, ja sõrmed ka kergelt.

Mina arvasin tükk aega, et ainult meie saamegi pihta, ma mõtlen – mina ja Rémy, tema kõige vanemad vennad, sest me oleme harjunud ja me meeldime talle ka. Aga tegelikult ei ole nii. Tegelikult võib igäüks pihta saada. Ta peab lihtsalt ise otsustama, et ta tahab selle igäuhega rääkida. Ainult et Yannil ei käi see otsustamine niisama lihtsalt. Ta räägib siis, kui ta usaldab. Ja kogu lugu. Näiteks isale ega emale ta pole kunagi midagi öelnud. Ta ei vaata üldse nende poolegi. Vendadest räägib ta kõige rohkem kõige vanemate, minu ja Rémyga. Võib-olla sellepärast, et me oleme kümme aastat ühes voodis maganud. Üleval toas on kolm voodit. Üks on väikeste voodi, trepile kõige lähemal, toa keskel on

keskmiste oma, minu ja Rémy voodi on toa tagumises otsas, akna all. Meil on nii, et mida suuremaks sa kasvad, seda rohkem sa akna poole liigud ja niimoodi pääsed kaugemale trepist ja vanematest, kes magavad all. See on tegelikult päris hea, sest siis sa oled klohmmimisest ka kaugemal. Kui Yann sündis, siis nad panid ta meie voodisse, sest ta oli nii väikene. Ja sinna ta jäigi. Lihtsalt läks nii. Kui ta beebi oli, siis öösiti hoolitsesime meie ta eest. Ema üldse üles ei tulnudki. Kui hammaste tulemise ajal liiga kõvasti kisendama hakkas, siis me tegime suhkruvett, kastsime näpu sinna sisse ja andsime talle lutsida. Vanemad teda ei salli. Miks, ei tea. Võib-olla sellepärast, et ta on teistmoodi kui teised. Või siis sellepärast, et ta tööd ei tee, aga süüa tahab ikkagi saada. Selles mõttes nad lähevad muidugi liiale. Tükk saia ja pool kartulit – ja Yannil juba kõht punnis täis. Varblane sööb ka rohkem. Pealegi nad kardavad teda, mulle vähemalt tundub. Ta polnud neljanegi veel, kui nad pidid talle otsa vaadates silmad maha lööma. Ema seda ei kannata, muudkui aga annab talle vastu

kõrvu. No ja siis ta ei vaata enam üldse nendele otsa ja sellega on asi lahendatud. Yann teeb minul ja Rémyl vahet. Keegi teine ei tee. Ta ei eksi ka kunagi. Kaugelt, lähedalt, eest, tagant, öösel, päeval, ükskõik mis olukorras, Yannil on asi selge: Rémy on Rémy ja mina olen mina. Me oleme küll nagu kaks tilka vett, aga tema ei eksi kunagi. Vahel ma mõtlen, et ta on imelik. Mitte sellepärast, et ta nii väike on, seda näeb igaüks. Ei, sellepärast, kuidas ta ennast nii kiiresti ja nii hästi arusaadavaks oskab teha. Mõnikord ta ütleb mulle midagi keerulist ja ma saan alles hiljem aru, et ta ei kergitanud kulmugi. Mõnele võiks see hirmu nahka ajada. Aga mulle mitte.

Aga olgu, ma räägin nüüd sellest kurikuulsast ööst edasi. Kõige rohkem viie minuti pärast, mina olin juba peaaegu uuesti magama jäänud, tuli Yann tagasi ja sikutas mind varrukast (me magame pusadega, sest tuba on päris külm). Ma tegin silmad lahti ja nägin, et ta seisab sealsamas, otse minu nina ees. See oli ka esimene kord, kui ma nägin, et ta on nagu paanikas. Ja kuna ta on tavaliselt selline rahulikum

tegelane, siis ma sain kohe aru, et asi on tõsine. Tema nägu ja pisikesed käed hakkasid küünlavalgel liikuma. Ja mida rohkem ta rääkis, seda rohkem läksin mina ise ka paanikasse.

Fabien, me peame ära minema, ütles ta mulle, Kõik! Kähku! Enne hommikut!

Ma tahtsin küsida, mispärast, aga ma ei julgenud. Kõige rohkem ma vist kartsin vastust kuulda. Kohutavalt kohe kartsin. Ma arvan, et tegelikult ma vist teadsin juba. Ma suutsin ainult kokutada:

“Kuule, aga, Yann . . . väljas on jube vihm . . . kottpime ka ja . . .”

Just, ütles ta mulle, vihma kallab nii kõvasti, et nad ei kuule, kui me ära läheme, venitada ei tohi, tuleb kiiresti minema hakata. Kähku. Sest nad tahavad meid . . . nad kavatsevad meid . . .

Ta ei tahtnud seda sõna välja öelda. Ja see sõna oli muidugi “*tapma*”. Aga ta ei suutnud seda ütelda, või siis ei tahtnud. Lõpuks ütles ta:

Nad tahavad meile halba . . . saad aru?

Mõelda, et tema oli kümnene ja mina neliteist,

aga tegelikult oleks võinud täpselt vastupidi pakkuda. Ta püüdis mind igatepidi säästa. Ma hakkasin ikkagi nutma. Mõte, et ma pean kottpimedal ööl paduvihma all koos oma vendadega põgenema, tundus liiga hirmus. Siis tegi Yann midagi väga õrna ja hella. Ta paitas mul oma käekestega pead.

Ära karda midagi. See tähendas: Ma hoolitsen teie kõigi eest. Ära kaota lootust.

Ma tõusin üles, panin riided selga ja siis läksime kahekesi teisi vendi üles ajama. Käisime kõik ükshaaval läbi. Niipea kui nad silmad lahti tegid, rääkisid neile, mis ma teadsin ja mis nüüd teha tuleb. Oleksin ma üksi olnud, ega nad poleks mind uskunud, aga Yanniga koos oli lihtsam.

“Olgu-olgu . . . tulen,” ütlesid nad kõik üksteise järel.

Sellel ööl sai Yannist meie pisike pealik. See juhtus kuidagi iseenesest.

Me panime võimalikult soojad riided selga ja läksime alla. Trepiaastmed kägisesid vastikult, aga vihma trummeldas nii kõvasti ja tuul oli nii vali, et vanemad

ei kuulnud midagi. Köögikell näitas täpselt kaks.

Me läksime üle õue. Corniaud ei teinud meist väljagi. Kui me oma õuest välja saime, siis läksime lihtsalt otse edasi, kõigepealt mööda oma teed ja siis juba mööda maanteed. Mõne sekundiga olime läbimärjad, külm puged naha vahele . . . ja me ei saanud õieti millestki aru.

Yann käis kõige ees. Meie Rémyga läksime kohe tema kannul. Vennad tulid järele, käest kinni. Väiksed nutsid.